

ΚΟΖΑΝΗ, 06/04/2021

Α. Π.: 45227

Απάντηση στο έγγραφο: 45227

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Ταχ. Δ/ση : ΖΕΠ

Προς: Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Ηπείρου- Δυτικής Μακεδονίας
Γραφείο Συντονιστή

Πληροφορίες : Γραμματεία Περιφερειάρχη

Τηλέφωνο : 2461052610

Κοιν: Γραφείο Υπουργού Περιβάλλοντος
και Ενέργειας

e-mail : info@pdm.gov.gr

Θέμα: Απάντηση σε ερώτηση της Βουλής των Ελλήνων

**Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 34842/31-03-2021 έγγραφο της Αποκεντρωμένης
Διοίκησης Ηπείρου- Δυτικής Μακεδονίας.**

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, που αφορά ερώτηση του Βουλευτού κ.
Κυριάκου Βελόπουλου, για τα ΜΑΒΕ στο Ζιδάνι Κοζάνης, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

**Α) Όσον αφορά το ιστορικό της εξέλιξης των πρώην ΜΑΒΕ αλλά και του σχεδιασμού της
Περιφέρειας.**

Ο χώρος των πρώην Μεταλλείων Αμιάντου Βορείου Ελλάδος (ΜΑΒΕ) βρίσκεται στην
περιοχή Ζιδάνι, της κτηματικής περιοχής της Τ.Κ. Μικροβάλτου, του Δήμου Σερβίων της ΠΕ
Κοζάνης, της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και εκτείνεται σε έκταση 4.144,00
στρεμμάτων, σε υψόμετρο που κυμαίνεται από 672μ έως 720 μ.

Η παρουσία αμιάντου στην περιοχή εντοπίστηκε για πρώτη φορά από ιδιώτες το 1935. Η
συστηματική έρευνα όμως ξεκίνησε το 1955 και η εκμετάλλευση ξεκίνησε το 1979 με την
κατασκευή του εργοστασίου επεξεργασίας των ινών αμιάντου. Η εξόρυξη και επεξεργασία
αμιάντου στα ΜΑΒΕ σταματάει οριστικά το Μάρτιο του 2000, μετά την απαξίωση του υλικού
ως επικινδύνου για την υγεία.

Ιδιοκτήτης της έκτασης είναι η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, η οποία αποκτήθηκε το
2009 από την τότε ΝΑ Κοζάνης, μέσω αγοράς στο συμβολικό τίμημα του 1,00 ευρώ, από τους
εκπροσώπους των εταιρειών ΜΑΒΕ ΑΕ και ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΜΙΑΝΤΟΣ ΑΝΒΕ, αναλαμβάνοντας
ταυτόχρονα και την περιβαλλοντική αποκατάσταση του χώρου.

Στο πλαίσιο αυτό η τότε ΝΑ Κοζάνης και μετέπειτα η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
εκτέλεσε τέσσερα έργα για την περιβαλλοντική αποκατάσταση του χώρου.

1^ο Έργο: Χρησιμοποίηση του μεταλλείου αμιάντου ΜΑΒΕ ως περιοχή διάθεσης αμιάντου.

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα LIFE με το ποσό των 4,3 εκ. ευρώ.

Υποβλήθηκε το 2003, εγκρίθηκε το 2005 και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2007.

Το έργο περιελάμβανε την κατασκευή ΧΥΤΑΜ σε χώρο του υφιστάμενου μεταλλείου, την
συλλογή 170 τόννων καθαρών ινών αμιάντου από σωρούς της περιοχής, την στερεοποίησή

τους με τσιμέντο, την συσκευασία και απόθεσή τους στον ΧΥΤΑΜ, και την επικάλυψη-αποκατάσταση του χώρου με εδαφικό υλικό.

2^ο Έργο: Αποκατάσταση των αποθέσεων των ΜΑΒΕ (Α' φάση).

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα ΕΠΠΕΡ με το ποσό των 6,07 εκ. ευρώ.

Υποβλήθηκε το 2003, εγκρίθηκε το 2004 και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2009.

Το έργο περιελάμβανε την δημιουργία βαθμίδων στα πρανή των αποθέσεων, έργα αντιπλημμυρικής και αντιδιαβρωτικής προστασίας των πρανών, διάστρωση φυτικής γης και φυτοτεχνική αποκατάσταση στα διαμορφωμένα πρανή και αυτόματο αρδευτικό δίκτυο.

3^ο Έργο: Ολοκλήρωση έργου αποκατάστασης αποθέσεων και μεταλλείου των ΜΑΒΕ (Β' φάση).

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα ΕΠΠΕΡΑΑ με το ποσό των 13,77 εκ. ευρώ.

Υποβλήθηκε το 2009, εγκρίθηκε το 2010 και ολοκληρώθηκε το 2015.

Το έργο περιελάμβανε την δημιουργία βαθμίδων στα πρανή των αποθέσεων, έργα αντιπλημμυρικής και αντιδιαβρωτικής προστασίας των πρανών, διαμόρφωση μεταλλείου και οριζόντιων επιφανειών, διάστρωση φυτικής γης και φυτοτεχνική αποκατάσταση στα διαμορφωμένα πρανή και επιφάνειες και αυτόματο αρδευτικό δίκτυο.

Με το έργο αυτό δηλαδή ολοκληρώθηκαν οι εργασίες αποκατάστασης που αφορούσαν τις αποθέσεις, το μεταλλείο και τις οριζόντιες επιφάνειες.

4^ο Έργο: Εξυγίανση – αποκατάσταση κτιριακών εγκαταστάσεων και περιβάλλοντος χώρου των ΜΑΒΕ -Κατασκευή ΧΥΤΑΜ.

Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα ΕΠΠΕΡΑΑ με το ποσό των 7,48 εκ. ευρώ.

Υποβλήθηκε το 2012, αρχικά εγκρίθηκε το 2013, οριστικά 2015 και ολοκληρώθηκε το 2019.

Το έργο περιελάμβανε την απορρύπανση από αμιάντο όλων των κτιριακών εγκαταστάσεων, την εξυγίανση του περιβάλλοντος χώρου από τα πετρελαιοειδή, τη συλλογή των αποβλήτων αμιάντου από τις προηγούμενες εργασίες, την δημιουργία ΧΥΤΑΜ χωρητικότητας 25.000 τόνων περίπου, την απόθεσή των αποβλήτων αμιάντου στον ΧΥΤΑΜ και την αποκατάσταση του ΧΥΤΑΜ με εδαφικό υλικό.

Το έργο επίσης προέβλεπε Τεχνική- επιστημονική υποστήριξη, λόγω του μεγέθους και της πολυπλοκότητας του έργου.

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό για την ολοκλήρωση της αποκατάστασης των ΜΑΒΕ, υπολείπεται «η καθαίρεση- κατεδάφιση των εξυγιασθέντων κτιριακών εγκαταστάσεων χωρίς την χρήση εκρηκτικών», με προεκτιμώμενο προϋπολογισμό 8,0 εκ. ευρώ περίπου.

Υποχρέωση της Περιφέρειας είναι η συντήρηση των κατασκευασμένων έργων, καθώς και η φύλαξη και η περιβαλλοντική παρακολούθηση της περιοχής για τα επόμενα 25-30 έτη, με προεκτιμώμενη ετήσια δαπάνη 100.000,00 ευρώ περίπου.

Στο ΠΕΣΔΑ Δυτικής Μακεδονίας το οποίο εγκρίθηκε με την υπ.αριθμ. 286/28-11-2016 (ΑΔΑ:ΩΖΘΝ7ΛΨ-ΘΓΤ) απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας, μετά

από διαβουλεύσεις και γνωμοδοτήσεις συναρμόδιων υπηρεσιών, αναφέρει μεταξύ των άλλων, για την ορθή Διαχείριση των αποβλήτων που περιέχουν αμιάντο στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας ότι, «Τα λουπά απόβλητα αμιάντου που θα παραχθούν στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, δύναται να διατίθενται στην περιοχή της πρώην ΜΑΒΕ (υπό την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, ως ιδιοκτήτη της έκτασης), σε νέο κύτταρο εντός του χώρου» και συνεχίζει επισημαίνοντας ότι «Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει εκτός της διασφάλισης των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων και της χρηματοδότησης των υποδομών, να διασφαλίζεται επιπλέον και η βιώσιμη λειτουργία τους, με τα πλέον αυστηρά κριτήρια προστασίας της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής».

Ο Εθνικός Σχεδιασμός Διαχ/σης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) που εγκρίθηκε με την ΚΥΑ 51373/4684/25-11-2015 (ΦΕΚ 2706/Β) –ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΥΡΙΖΑ– και τέθηκε σε ισχύ με την ΠΥΣ 49/2015 (ΦΕΚ 174/Α) για τη διαχείριση των Αποβλήτων Αμιάντου προβλέπει στην παρ. 3.4.3.2Β «η διαμόρφωση δικτύου διάθεσης των αμιαντούχων αποβλήτων κατά προτεραιότητα μέσω αξιοποίησης των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων ιδιωτικών ΧΥΤΕΑ», μεταξύ των οποίων είναι και ο ΧΔΒΑ στο ορυχείο καρδιάς του ΑΚΔΜ (ο οποίος με αριθμό 37244/5-6-15 υπογεγραμμένο συμβόλαιο με την ΔΕΗ ανήκει κατά κυριότητα στη ΔΙΑΔΥΜΑ) και τα πρώην μεταλλεία ΜΑΒΕ.

Ο Εθνικός Σχεδιασμός Διαχ/σης Επικινδύνων Αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ) ο οποίος εγκρίθηκε με την ΥΑ 62952/5384/30-12-2016 (ΦΕΚ 4326/Β) –ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΥΡΙΖΑ– για τη διαχείριση των Αποβλήτων Αμιάντου προβλέπεται στην παρ. 4.9.4.2 ότι «η διαχείριση των αποβλήτων που περιέχουν αμιάντο θα γίνεται μόνο με υγειονομική ταφή σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους. Το έως τώρα διαμορφωμένο δίκτυο περιλαμβάνει ΧΥΤ του εξωτερικού, ενώ οι χώροι που είναι κατάλληλοι στην Ελλάδα είναι ο ΧΥΤΕΑ ΔΕΗ (ΧΔΒΑ Καρδιάς), ο ΧΥΤΕΑ Αλουμίνιον, ο ΧΔΒΑ Μεγαλόπολης και ο ΧΥΤ Αμιάντου ΜΑΒΕ».

Ο νέος Εθνικός Σχεδιασμός Διαχ/σης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) που τέθηκε σε ισχύ με την ΠΥΣ 39/2020 (ΦΕΚ 185/Α) στα ενδεικτικά προτεινόμενα μέτρα και δράσεις για τα απόβλητα που περιέχουν αμιάντο αναφέρει ότι για την διαμόρφωση δικτύου διάθεσης Αποβλήτων Αμιάντου να εξεταστεί η δυνατότητα αξιοποίησης υφιστάμενων ΧΥΤΕΑ ή και η δημιουργία νέων ΧΥΤΕΑ με διερεύνηση – μεταξύ των άλλων- ευρύτερης αξιοποίησης και του ΧΥΤΕΑ αμιαντούχων αποβλήτων στη Δυτική Μακεδονία ΜΑΒΕ (Ζιδάνι).

Η Περιφερειακή Αρχή γνωρίζοντας όλα τα ανωτέρω και με μοναδικό γνώμονα την ασφαλή ανάπτυξη και ευημερία της περιοχής, στην μόνη ενέργεια που προχώρησε, μέχρι σήμερα, ήταν να συγκροτήσει ομάδα εργασίας με αντικείμενο τη συλλογή στοιχείων, σχετικά με το εάν οι εφαρμοζόμενες τεχνικές εξασφαλίζουν πλήρως την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος και την εξέταση της δυνατότητας υλοποίησης μέσω ΣΔΙΤ, της κατασκευής και λειτουργίας ΧΥΤΑΜ στον χώρο των ΜΑΒΕ.

Η ομάδα εργασίας δηλαδή, θα συγκεντρώσει στοιχεία για την βιωσιμότητα μίας τέτοιας επένδυσης και έγκριτες επιστημονικές απόψεις και μελέτες από ειδικούς τόσο για τις επιπτώσεις στην δημόσια υγεία και το περιβάλλον, όσο και για τις εφαρμοζόμενες τεχνικές στην κατασκευή τέτοιων έργων.

Ότι ακριβώς δηλαδή προβλέπεται από το εγκεκριμένο ΠΕΣΔΑ Δυτικής Μακεδονίας.

Τα στοιχεία που θα συλλεχτούν από την ομάδα εργασίας, θα παρουσιαστούν στην τοπική κοινωνία και τα αρμόδια συλλογικά της όργανα, για να τα αξιολογήσουν και να αποφασίσουν για το τι θέλουν να γίνει.

Σε περίπτωση που τα επιστημονικά δεδομένα και οι εφαρμοζόμενες τεχνικές εξασφαλίζουν πλήρως την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, τότε η Περιφερειακή Αρχή, μέσω του Περιφερειακού της Συμβουλίου, θα πράξει ανάλογα με τις αποφάσεις των τοπικών κοινωνιών.

Β) Όσον αφορά την μεταφροντίδα του ΧΥΤΑΜ που υλοποιήθηκε στα πρώην ΜΑΒΕ

Στις 03-03-2020 υπογράφηκε σύμβαση (ΑΔΑΜ: 20SYMN006371571 2020-03-03 και ΑΔΑ: 67Ψ47ΛΨ--Ξ1Ψ) διάρκειας ενός έτους μεταξύ της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και του Κέντρου Περιβάλλοντος με σκοπό την παροχή υπηρεσιών μεταφροντίδας του ΧΥΤΑΜ Αμιάντου των πρώην ΜΑΒΕ στην περιοχή Ζιδανίου της ΠΕ Κοζάνης.

Αντικείμενο της σύμβασης ήταν η παρακολούθηση από το Κέντρο Περιβάλλοντος των παρακάτω παραμέτρων:

1. Αναλύσεις αμιάντου σε δείγματα αέρα

Συνολικά 4 μετρήσεις ανά εξάμηνο, 1 στο χώρο ταφής, 2 στο γήπεδο εγκαταστάσεων και 1 στους γύρω οικισμούς.

2. Αναλύσεις σε επιφανειακά ύδατα

Συνολικά 1 μέτρηση ανά εξάμηνο στα επιφανειακά νερά. (θερμοκρασία, ΡΗ, αγωγιμότητα, ΤΟC, ενώσεις αζώτου και φωσφόρου, χλωριόντα, φθοριούχα κυανιούχα, φαινόλες, βαρέα μέταλλα, φθόριο αρσενικό, πετρέλαιο/υδρογονάνθρακες και ίνες αμιάντου)

3. Αναλύσεις σε υπόγεια ύδατα

Συνολικά 1 μέτρηση ανά εξάμηνο στα υπόγεια νερά (θερμοκρασία, ΡΗ, αγωγιμότητα, ΤΟC, ενώσεις αζώτου και φωσφόρου, χλωριόντα, φθοριούχα κυανιούχα, φαινόλες, βαρέα μέταλλα, φθόριο αρσενικό, πετρέλαιο/υδρογονάνθρακες και ίνες αμιάντου)

4. Αναλύσεις σε στραγγίσματα

Συνολικά 1 μέτρηση ανά εξάμηνο στην δεξαμενή στραγγισμάτων (αγωγιμότητα, θερμοκρασία, ΡΗ, BOD5, COD, ενώσεις αζώτου και φωσφόρου, χλωριόντα, φθοριούχα, ΤΟC, φαινόλες, κυανιούχα, βαρέα μέταλλα και πετρέλαιο / υδρογονάνθρακες και ίνες αμιάντου)

5. Επίβλεψη υγειονομικής ταφής

Οπτικός έλεγχος περιοχής ΜΑΒΕ από εταιρία Security

6. Έλεγχος καθιζήσεων

Έλεγχος καθιζήσεων με την βοήθεια δικτύου μαρτύρων, μία μέτρηση ανά τρίμηνο.

Αποτελέσματα

Από την παρακολούθηση της σύμβασης και από τα παραδοτέα προκύπτουν τα παρακάτω:

1. Αναλύσεις αμιάντου σε δείγματα αέρα:

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 2 κύκλοι μετρήσεων ινών αμιάντου σε δείγματα αέρα και συνολικά 8 μετρήσεις κατά την διάρκεια του έτους.

Στις μετρήσεις είτε δεν ανιχνεύτηκαν ίνες αμιάντου είτε η συγκέντρωση ήταν μικρότερη του ορίου ανίχνευσης και πολύ πιο κάτω από το όριο της 0,1 ίνας ανά cm³ αέρα ως μέση 8ωρη χρονικά σταθμισμένη έκθεση, σύμφωνα με την οδηγία 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/382/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την οδηγία 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου.

2. Αναλύσεις αμιάντου σε επιφανειακά, υπόγεια ύδατα και στραγγίσματα:

Πραγματοποιήθηκε συνολικά μία μέτρηση στα επιφανειακά ύδατα του χώρου (κατά την θερινή περίοδο δεν συλλέχθηκαν επιφανειακά ύδατα λόγω ανομβρίας) καθώς επίσης 2 κύκλοι μετρήσεων στα υπόγεια ύδατα (γεώτρηση) ενώ δεν παρατηρήθηκαν στραγγίσματα και επομένως δεν πραγματοποιήθηκαν μετρήσεις καθ' όλη την διάρκεια του έτους σε στραγγίσματα. Επιπλέον, και εκτός σύμβασης πραγματοποιήθηκε δειγματοληψία και ανάλυση ινών αμιάντου στην περιοχή της λίμνης του ορυχείου ΜΑΒΕ καθώς και στην όχθη της γέφυρας του Ρυμνίου (Λίμνη Πολυφύτου).

Από τις μετρήσεις προκύπτει πως οι συγκεντρώσεις των ινών αμιάντου ανά λίτρο σε κάποια δείγματα δεν ανιχνεύονται γιατί είναι κάτω του ορίου ανίχνευσης των 10.000 ινών ανά λίτρο (θεωρείται χαμηλή) και σε κάποια δείγματα ξεπερνούν τις 10.000 ίνες/λτ θεωρούνται όμως χαμηλές (δεν υπάρχουν θεσμοθετημένα όρια για συγκεντρώσεις ινών αμιάντου στα ύδατα, επιβαρυντικές θεωρούνται συγκεντρώσεις της τάξης του εκατομμυρίου ανά λίτρο).

Οι περιπτώσεις που ανιχνεύονται ίνες αμιάντου ανά λίτρο, αφορούν στις θέσεις δειγματοληψίας στην όχθη της γέφυρας του Ρυμνίου (13.235 ίνες / λίτρο), στην λίμνη των ΜΑΒΕ (12.745 ίνες / λίτρο) και στην θερινή μέτρηση του επιφανειακού δείγματος (38.000 ίνες / λίτρο).

3. Έλεγχος καθιζήσεων:

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 4 αποτυπώσεις από μηχανικό για τον έλεγχο των καθιζήσεων με δίκτυο μαρτύρων.

Από τις μετρήσεις του μηχανικού δεν προκύπτει πως υπάρχουν υψομετρικές διαφορές οι οποίες να επηρεάζουν την καθίζηση του εδάφους.

Είμαστε στην διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Ο Περιφερειάρχης Δυτικής Μακεδονίας

Γεώργιος Κασαπίδης